

РЕШЕНИЕ

№ 908

гр. София, 08.01.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 2 състав, в
публично заседание на 04.12.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Евгения Иванова

при участието на секретаря Ива Лещарова, като разгледа дело номер **11471** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейните помощи за деца (ЗСПД).
Образувано е по жалба на С. Д., гражданка на У. ,лично и като законен представител на малолетните си деца Ю. Д. род. на 15.07.2018г и М. Д. род. на 04.04.2016г чрез адв. К. С. от САК срещу Заповед № ЗСП/Д-С-М /8649 / 06.10.2025г на Директора на Дирекция „СП“ М. , с която е отказано отпускане на еднократна помощ за ученик по чл. 10а, ал. 1 ЗСПД за двете деца.
В жалбата се поддържа становище за незаконосъобразност на оспорената заповед, поради нарушение на материалния закон. Оспорва се извода, че семейството не попада в кръга от лица, посочен в чл. 3, т. 5 ЗСПД. Твърди, че е нарушен чл. 39, ал. 1, т. 4 ЗУБ, като жалбоподателката обосновава правните си изводи, позовавайки се на Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и Конвенцията на ООН за правата на детето. Претендира се присъждане на разноски за адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата.
В съд.заседание ,жалбоподателката не се явява и не се представлява. Не е изразено становище по същество на спора.
Ответникът – директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – М. се представлява от юриск. Т. ,който оспорва жалбата и моли да се постанови решение , с което да се отхвърли същата.
Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, установи следното:
Жалбоподателката С. Д. е гражданка на У., на която е издадена регистрационна карта от ДАБ при МС №[ЕИК] , със срок на валидност до 04.03.2026 г. /стр.13 от делото /
На 26.09.2025 г. жалбоподателката е подала Заявление – декларация вх. № ЗСПД/Д-С-М/8649

/26.09.2025 г. за отпускане на еднократна помощ на ученици, записани съответно в първи и четвърти клас по чл. 10а ЗСПД.

С процесната заповед № ЗСП/Д-С-М /8649 / 06.10.2025г , Директора на Дирекция „СП“ М. е отказал отпускането на исканата помощ с мотив, че семейството не попада в кръга от лица, посочен в чл. 3 т.5 от ЗСПД.

Съгласно чл. 3, т. 5 от с.з. право на семейни помощи на деца имат семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. Изплащането на исканата помощ не било изрично предвидено получаването на семейни помощи.

При така установеното, съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена в срок, от лице с правен интерес и срещу подлежащ на обжалване акт, поради което е допустима.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспорената заповед е издадена от компетентен орган съобразно предоставените му правомощия, в изискуемата форма и съдържание и при спазване на административнопроизводствените правила.

Спорна по делото е материалната законосъобразност на акта и съответствието му с целта на закона.

Отказът за отпускане на помощта по чл. 10а ЗСПД е мотивиран с разпоредбата на чл. 3, т. 5 ЗСПД, според която право на семейни помощи за деца имат бременните жени – чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

В случая не е спорно, че между Република България и У. е сключен Договор между Република България и У. за социално осигуряване (Ратифициран със закон, приет от XXXIX Народно събрание на 28 ноември 2001 г. - ДВ, бр. 107 от 2001 г. В сила от 1 април 2003 г.). Не е спорно също така, че по силата на Решение № 144/10.03.2022 г. на МС е предоставена временна закрила на разселените лица от У. в съответствие с Решение за изпълнение на Съвета на Европейския съюз (ЕС) 2022/382 от 04 март 2022 г. за установяване на съществуването на масово навлизане на разселени лица от У. по смисъла на член 5 от Директива 2001/55/ЕО и за въвеждане на временна закрила. Временната закрила се предоставя от 24 февруари 2022 г. за срок от една година. С Решение № 212 от 23.03.2023 г. на основание чл. 2, ал. 2 ЗУБ във връзка с Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета от 04.03.2022 г., Решение на ЕК за автоматично удължаване на действието на Директивата с два пъти по шест месеца, считано от март 2023 г., е удължен срокът на предоставената временна закрила до 04 март 2024 г.

Доколкото социалните помощи не са част от системата на социалното осигуряване, цитираният по-горе договор между Република България и У. се явява неприложим в конкретния случай.

Спорният по делото въпрос е за правото на лица, на които е предоставена временна закрила, да се ползват от системата на социалните помощи на държавата, в която пребивават, и в частност отпусканите по ЗСПД помощи.

Действително по отношение на чужденците разпоредбата на чл. 3, т. 5 ЗСПД предвижда единствено, че семейни помощи се предоставят на постоянно пребиваващите и отглеждащи децата си в страната чужди граждани, ако е предвидено в друг закон или международен договор. ЗСПД не предвижда изрично дали и при какви условия могат да се предоставят семейни помощи за деца на чужди граждани, на които е предоставена временна закрила.

Съгласно разпоредбата на чл. 2, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ) чужденец по смисъла на този закон е всяко лице, което не е български гражданин, а разпоредбата на чл. 39, ал. 1, т.4 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) предвижда, че чужденците с предоставена временна закрила имат право на социално подпомагане.

От данните по делото се констатира, че жалбоподателката е гражданка на У. и може да се ползва от правата и задълженията на чужденец с предоставена временна закрила. Същата пребивава и отглежда децата си в Република България, има адрес в [населено място], видно от копие на издадената ѝ регистрационна карта за чужденец (л.13), като правното основание за пребиваването ѝ е чл.39 ал.1 т.1 от Закона за убежището и бежанците. Разпоредбата на чл. 3, т. 5 ЗСПД не съдържа специална уредба относно чужденците с предоставена временна закрила, а предвижда само права за чужденци на реципрочна основа, ако това е уредно в международен договор или в друг закон. Именно по силата на друг закон - Законът за убежището и бежанците и по-конкретно съгласно чл. 39, ал. 1, т.4 от него, чужденците с временна закрила имат право на социално подпомагане.

Съдът намира още, че цитираната по - горе норма на чл. 3, т. 5 ЗСПД не е съобразена с Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила.

В т. 45 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС е прието, че с цел да се избегнат социални трудности е уместно на лицата, на които е предоставена международна закрила, да се осигури адекватна социална помощ и средства за издръжка, без дискриминация в контекста на социалното подпомагане. По отношение на социалното подпомагане, условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила (каквото е и настоящия случай), следва да се определят от националното право. Възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице, помощи в случай на заболяване или бременност и семейни помощи за деца, доколкото такива обезщетения се предоставят на гражданите съгласно националното право.

Нормата на чл. 29, § 1 от Директива 2011/95/ЕС, предвижда, че по отношение на социалното подпомагане условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставена международна закрила, се определят съобразно националното право, но съгласно §2 на разпоредбата възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице. В този смисъл предоставянето на семейните помощи за деца следва да се разглежда именно като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход и следва да се разглеждат като едни от основните обезщетения, за които не е предвидена възможност да се ограничават. България като държава членка е обвързана по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат с посочения акт, а именно получаване на необходимото социално подпомагане, което да е равностойно на предвиденото за гражданите на държавата членка.

С оглед изложеното дотук постановеният отказ за отпускане на желаната помощ по чл. 10а ЗСПД се явява незаконосъобразен поради противоречие с материалния закон и в несъответствие с целта

на закона.

Оспорената заповед следва да се отмени, а преписката да се върне на административния орган за ново произнасяне при съобразяване с дадените по-горе указания по прилагане на закона.

При този изход на спора, предвид представения по делото договор за правна защита и съдействие, според който процесуалното представителство се осъществява безплатно на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата, на адв. К. С. следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение в размер на 1000 лв. / или 511.29 евро /съгласно чл. 8, ал. 3 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2, предл. второ и чл.173, ал.2 от АПК, Административен съд София – град, III отделение, втори състав

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСП/Д-С-М /8649 / 06.10.2025г на Директора на Дирекция „СП“ М. , с която е отказано отпускане на еднократна помощ за ученик по чл. 10а, ал. 1 ЗСПД за децата Ю. Д. род. на 15.07.2018г - ученик в първи клас и М. Д. род. на 04.04.2016г -ученик в четвърти клас .

ВРЪЩА преписката на Дирекция „Социално подпомагане“ – М. , за ново произнасяне в съответствие с дадените указания за тълкуване и прилагане на закона.

ОСЪЖДА Дирекция „Социално подпомагане“ – М. да заплати на адв. К. С. от САК сумата от 1 000 лв. / или 511.29 евро /, представляваща адвокатско възнаграждение.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

СЪДИЯ: